

Auditories d'infart? Els casos d'Altea i La Vila

Abans de les eleccions municipals la majoria dels grups polítics progressistes mantienien com una de les promeses electorals fer una Auditoria dels comptes de la hisenda municipal, una vegada guanyaren les eleccions. Amb esta mida pensaven que és podia aclarir i denunciar, amb dades reals, tota la corrupció de la corporació anterior. Per tant, el concepte públic d'Auditoria, conferia uns poders quasi màgics i sense límits de caràcter indagatori i una capacitat de produir temor als que havien ocultat alguna cosa en la seua gestió econòmica. És a dir, la majoria ha ignorat el seu significat real i les conseqüències de la seua aplicació. En el cas d'Altea, sense anar més lluny, el PP local, temerós dels resultats va portar el procés d'adjudicació de l'Auditoria als tribunals, intentant que es deduïra de la seua suposada im procedència formal que estava feta a mesura dels sol·licitants.

En realitat, una Auditoria Financera, no és més que una anàlisi de la comptabilitat, utilitzant mètodes contrastats, pels quals els auditors -a manera de notaris comptables- certifiquen si s'han utilitzat correctament els comptes del pla comptable oficial i, si aquests comptes reflectixen fidelment la realitat econòmica de l'ens que s'audita. En la conclusió sobre les comptes de l'Ajuntament d'Altea, durant els exercicis 2005 i 2006 (únics analitzats), els auditors manifesten que aqueixa comptabilitat està mal feta i que, a més, no reflectix fidelment les transaccions econòmiques realitzades ni la seua realitat patrimonial.

Aquesta conclusió, és molt difícil que estiga manegada ja que l'auditor es juga la seua credibilitat, el seu futur professional, fins i tot deixar de ser auditor. Perquè hi ha un organisme -el ROAC, Registre Oficial d'Auditors Comptables-, a qui pertanyen tots els auditors, que vigila mitjançant estrictes controls la professionalitat de les actuacions dels seus membres. Així, si algú no està d'acord amb l'auditoria realitzada, la via adequada és protestar davant del ROAC i no anar directament als tribunals.

Les afirmacions dels auditors estan justificades en proves diverses. Examinen un munt de documents amb tècniques estadístiques per tal de no mirar la totalitat dels documents un a un, doncs no acabarien mai l'estudi, donat el gran nombre de documents existents. A la Vila hi havien 8.500 documents per analitzar.

A l'Ajuntament d'Altea s'han fet tres tipus de Auditories: "Financera", "Operativa" i "de Compliment". Aquesta última tracta de verificar la legalitat formal de les seues actuacions. L'Auditoria operativa revisa i avalua el sistema de gestió i control intern. La Financera, ja ho hem dit que consisteix en verificar si s'han utilitzat correctament els comptes segons el Pla General de Comptabilitat i si estes reflectixen la realitat patrimonial de l'Ajuntament. A l'Ajuntament de La Vila s'ha fet una Auditoria de Gestió, que ha tractat de reflectir els aspectes negatius de la gestió econòmica, de difícil justificació i comparats amb el que haguera estat un gestió equilibrada i racional.

Contigut de les Auditories a Altea

Amb l'Auditoria financera efectuada, demostren que es va incomplir el principi de "devengo" pel qual les despeses i ingressos han de registrar-se en el mateix exercici en què es produïxen, una qüestió elemental. Però, a més, l'Ajuntament no disposava dels mitjans adequats de control intern per a generar informació econòmic-financera fiable: sense llistats ni registres auxiliars sobre convenis, factures, expedients i justificants bancaris. Sense

inventaris reals sobre el patrimoni municipal. Com tampoc estan quantificats els deutes de l'Ajuntament amb Altea Futura SL (Ballester). El romanent de tresoreria està desvirtuat i hi ha incertesa sobre la capacitat de l'Ajuntament per a cobrar als seus deutors i pagar als seus creditors. Els reconeixements de deutes s'han comptabilitzat com a despeses en el 2005 i 2006, quan corresponen a exercicis anteriors. Els comptes a cobrar de cobrament dubtós no s'han registrat, ni la corresponent provisió per a insolvències. Hi ha factures de gasto sense assignacions de partides pressupostàries o sense reserva de crèdit. Hi ha ingressos pendents de comptabilitzar. L'empresa "Pública de Desenrotllament Municipal" no té els seus comptes incorporats de forma consolidada a les de l'Ajuntament, amb dades esbiaixades.

Tot açò desvirtua la informació pressupostària i suposa infravaloració del passiu, o siga, es deuen més diners dels que apareixen en Balanç. No es doten amortitzacions a l'immobilitzat pel que apareix sobrevalorat en el Balanç i augmenta el desequilibri dels comptes.

En l'Auditoria de compliment, la llista d'incompliments és extensa: en els llibres comptables i els que han de reflectir el patrimoni falta l'informe sobre l'evolució de la massa salarial, no existeix publicació de l'Oferta d'Ocupació Pública, els processos de selecció han estat irregulars, hi ha hagut excés en complements retributius, el registre de personal es inoperant i està sense custòdia, les subvencions han estat camuflades com a convenis, amb incompliment del termini de pagament de factures, l'entrega ha estat incompleta i fora de termini dels comptes a la Sindicatura. No existia un pla econòmic-financer en donar-se dèficit financer i no es va modificar la base de l'Impost de Construccions segons exigia la Llei. Es registra, dins de tresoreria, el límit d'una pòlissa de la qual no es va disposar, i presenten un pressupost (2005) on no coincidixen les previsions d'ingressos i despeses, trencant el principi d'equilibri financer.

L'Auditoria operativa, com hem dit, revisa i avalua el sistema de gestió i control intern. En aquest sentit, es comprova que, a pesar de tindre contractat a preu d'or a un director d'Organització extern, no va establir un Reglament de règim interior per a definir les funcions del personal, provocant descoordinació i una organització interna inoperant. Açò va tindre un impacte negatiu en l'obtenció d'ingressos urbanístics. Sense sistemes d'arxius i amb la documentació dispersa. Sense registre de convenis i contractes. Amb un excés de funcionaris interins i laborals temporals, alguns sense cap funció. En els Expedients econòmic-financers no hi havia constància de la seua autorització. Es van trobar deficiències en la confecció de nòmines i pagaments a la S.S. i operacions sense revisió o aprovació dels justificants per part d'Intervenció.

En el Conveni amb Fundació Ciències Sociales y Mundo Mediterráneo, que en realitat era una subvenció, s'altera substancialment l'objecte inicial i no es revisa, ni se'ls demana justificants de les despeses. Amb l'Associació El Vertader, s'augmenta l'aportació prevista sense aprovació prèvia. Amb el Club Handbol s'ignoren les obligacions de caràcter esportiu, objecte del conveni i no es concreten les despeses i ingressos que s'han d'atribuir a l'Ajuntament i al Club. També, es detecten greus irregularitats en la construcció del pavelló esportiu, sense publicitat prèvia per als possibles licitadors de l'obra, ni consignació pressupostària.

I, quant a la gestió urbanística, l'Auditoria confirma que el Projecte del Riu Algar hauria d'haver donat lloc al desenrotllament d'un nou PGOU, donada la dimensió del sector.

Constata que només s'han construït 11 vivendes de les 250 de protecció oficial, programades. Conclou que era il·legal reclassificar 16.820 m² en el Pontet i la falta de justificació de la "necessitat" per a permutar terreny amb la diòcesi d'Oriola- Alacant.

Quelcom molt greu sembla ser la falta de constitució del Patrimoni Municipal del Sòl i els expedients de disciplina urbanística incomplets, sense sancions, ni obligació de restaurar l'orde urbanístic vulnerat. Però, a més, en les llicències d'obra no s'ajustava la liquidació definitiva, una vegada acabada l'obra.

Contigut de l' Auditoria a La Vila

Al resum que van presentar els auditors a La Vila reflectia com a principals aspectes negatius, al període 2004-2008, el següents: dèficit del romanent de tresoreria equivalent a un dèficit financer de 754,66 euros per cada habitant; unes despeses corrents anuals (despeses generals) incrementades en un 80,90 % al període 2004-2008; elevats saldos de dubtós cobrament integrats als pressupostos; constaten que els interventors van objectar contra la utilització de més de deu milions d'euros en partides no contemplades als pressupostos; es va donar un pagament extra per productivitat que es va abonar quan han estat alguns dels tècnics de l'Ajuntament els causants del dèficit econòmic per incloure als pressupostos de 2005, com un ingrés previsible, la sanció urbanística del "Complexe hosteler Atrium Beach, SA", quan era lògic el recórrer la sentència, a més de gastar-se este import; incrementen la plantilla municipal de forma injustificada arribant a la mateixa quantitat de funcionaris que la ciutat d'Elx que compta amb 222.422 habitants.

També, raonen sobre les inversions i despeses injustificades o de dubtosa utilitat, tals com la construcció d'un Auditori de questionada utilitat, amb un cost final de més del 48% del pressupost inicial i que La Vila no es podia permetre al tindre la Hisenda Municipal una situació de Suspensió de Pagaments tècnica. Van contractar amb empreses de serveis externes treballs que podrien haver realitzat empleats de l'Ajuntament. Les despeses d'impremta destinats a propaganda de l'equip de govern, amb prop de 360.000 euros van situar a La Vila en fallida tècnica.

De tot això, dedueixen la falta de rigor en la gestió i administració i una tendència al malbaratament dels recursos municipals i molt especialment a les àrees de Presidència, Urbanisme, Tresoreria, festes, Parcs, Personal, etc... També, acusen al govern municipal d'este període estudiat d'incapacitat a l'hora de gestionar la crisi financera per no prendre midas o prendre-les de forma no eficaç, incrementant el dèficit cada any, sense assumir els errors, malbaratant les despeses com les de publicitat

Algunes conclusions

En primer lloc, les Auditories no han provocat l'efecte esperat pels qui les van encarregar. No han aportat suficients proves com per a jutjar als polítics per corrupció. Per altra banda, donada la complexitat dels conceptes utilitzats i la densitat dels informes, les conclusions no han estat a l'abast de la majoria dels ciutadans, en quant a comprensió i sobre tot en el cas d'Altea. Doncs els mateixos polítics també han tingut dificultats de comprensió i, per tant, de treure les conclusions polítiques adequades. Estes, les han concentrades en una justificació de "l'elevat romanent negatiu de tresoreria" que els justifica en quant a la seua gestió actual, amb la cantinela de que no hi han diners per a fer res, per culpa dels altres.

Una de les conclusions que es podien treure i aprofitar políticament es que de les auditories es pot deduir que la comptabilitat de l'Ajuntament d'Altea era un autèntic desastre. Però, si els tècnics que portaven la comptabilitat sabien de comptabilitat, llavors, es pot afirmar que es tractava d'un desastre planificat, per a amagar la verdadera gestió econòmica dels responsables polítics del PP d'aqueixa època en l'Ajuntament d'Altea. Així, presentaven els resultats econòmics segons el seu interès, sense rigor comptable ni veracitat. I, a partir d'ahí, tractar d'explicar que és el que amagaven.

I l'altra conclusió a treure, aquesta de lo més sagnant e indignant per al ciutadà, és que, en les llicències d'obra no s'ajustava la liquidació definitiva, una vegada acabada l'obra. Per tant, esta època de tanta construcció no ha servit perquè l'Ajuntament augmentara exponencialment els seus ingressos, com haguera sigut lògic i, en canvi, si ho han fet els deutes. Això demana un estudi posterior on es tracte d'avaluar aproximadament el que s'ha perdut. Quantitat important que haguera vingut molt bé en esta època de crisi. D'altra banda, seria força interessant, comparar el que ha perdut la hisenda municipal amb l'escandalós augment del nivell de vida d'alguns edils .

En el cas de l'Auditoria a l'Ajuntament de La Vila, les conclusions de l'informe son mes simples d'entendre i estàn més lligades a conclusions polítiques: hi ha hagut malbaratament de recursos, excés d'endeutament, dèficit de romanent de tresoreria i inversions i despeses injustificats i fora de pressupost. D'ahí es pot deduir molt clarament que hi ha hagut una mala gestió i no s'han fet bé les coses. Per altra banda, també trobem justificació per a la gestió actual, donat que no hi han diners a la caixa ("dèficit del romanent de tresoreria"). Però, l'Auditoria de Gestió, encara que està basada en l'anàlisi objectiva de fets econòmics, dona peu que se la pugua acusar de cert grau de subjectivitat, doncs des de quins criteris es jutja la gestió analitzada? Estos no estàn explicitats en l'informe final resumit ni son tan clars com en la resta d'auditories.

No obstant, la major o menor utilitat política de les auditories , sí que han demostrat ser útils per a racionalitzar la gestió econòmica. D'elles es dedueix la necessitat d'incrementar els ingressos i reduir les despeses, reduir subvencions directes innecessaries, racionalitzar la plantilla i formalitzar correctament els registres comptables, entre d'altres mides, per salvar el dèficit de la Hisenda Municipal. Per tant, contra totes les expectatives, han estat bones per a la salut financera i per a la salut dels cors.

Rafael LLorca Signes. Economista. Membre del ROAC